

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

- 1. Η Αλβανία είναι ανοιχτή και σίγουρη για τους ξένους επενδυτές**
- 2. Οι επενδύσεις στα Βαλκάνια και οι επιπτώσεις τους στο διεθνή καταμερισμό της εργασίας**
- 3. Ξένες επενδύσεις σε λιγότερο αναπτυγμένες χώρες: η ελληνική εμπειρία**
- 4. Παρέμβαση**
- 5. Η συμμετοχή της ευρωπαϊκής Τράπεζας επενδύσεων στη χρηματοδότηση των αναγκαίων υποδομών για την ανάκαμψη της οικονομίας των Χ.Α.Κ.Ε.**
- 6. Παρέμβαση**

Η ΑΛΒΑΝΙΑ ΕΙΝΑΙ ΑΝΟΙΧΤΗ ΚΑΙ ΣΙΓΟΥΡΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΞΕΝΟΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΕΣ

*Θεόδωρος Μπέης**

Η Αλβανία μέχρι το 1990, διαφορετικά από τις άλλες πρώην κομμουνιστικές χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, απαγόρευε - σύμφωνα με το τότε Σύνταγμα, την αποδοχή των ξένων βοθηθειών, πιστώσεων και επενδύσεων. Οι αρνητικές συνέπειες αυτής της αυτοαπομόνωσης στο όνομα δήθεν της διαφύλαξης της οικονομικής και πολιτικής ανεξαρτησίας της χώρας, επιδεινώθηκαν περισσότερο στο τέλος της δεκαετίας του 70, όταν η εντατική ανάπτυξη της αλβανικής οικονομίας απαιτούσε αλλαγές στην διάρθρωση, τεχνολογία, παραγωγικότητα, ποιότητα και κόστος. Απαιτήσεις που έρχονταν σε σύγκρουση με τις περιορισμένες χρηματικές και συναλλαγματικές δυνατότητες του κομμουνιστικού κράτους. Το αποτέλεσμα: στο τέλος της δεκαετίας του 80 και στις αρχές της δεκαετίας του 90, έχουμε μεγάλη μείωση της παραγωγής, μαζική ανεργία, αυξημένο αριθμό μεταναστών, βαθιά και σύνθετη οικονομική κρίση. Αυτά και οι καταστροφές μεσαιωνικού χαρακτήρα που έγιναν στο χρονικό διάστημα 1990-92 στο όνομα της εξαφάνισης του κομμουνισμού, παράλυσαν απόλυτα την αλβανική οικονομία. Και οι πιο φανατικοί υποστηρικτές της αυτάρκης αρχής «της στήριξης πλήρως στις δικές μας δυνάμεις», πίστεψαν ότι ο μόνος δρόμος για να βγει η Αλβανία από την οικονομική καθυστέρηση και κοινωνική φτώχεια ήταν το άνοιγμα της προς τη Δύση και η αποδοχή των βοθηθειών, πιστώσεων και επενδύσεων από τα καπιταλιστικά κράτη. Τα συμβόλαια και οι συμφωνίες συνεργασίας του αλβανικού κράτους με ξένες επιχειρήσεις και εταιρείες, βασικά των δυτικών χωρών, στο χρονικό διάστημα 1989-91, προκάλεσαν την δημιουργία των πρώτων μικτών επιχειρήσεων, προπαντός στους κλάδους των αλβανικών εξαγωγών. Φυσικά, τα σοβαρά προβλήματα του ισοζυγίου των κρατικών αλβανικών επιχειρήσεων, η μη καθαρή στρατηγική που έχει ακολουθηθεί στο παρελθόν για την ιδιωτικοποίησή τους, η μη σοβαρότητα αρκετών ξένων εργολάβων κ.λ.π. είχαν την αρνητική επίδρασή τους στην πορεία αυτών των επιχειρήσεων. Η περίοδος 1991-93 για την Αλβανία έχει σαν κύριο χαρακτηριστικό την είσοδο και έξοδο πολλών ξένων επενδυτών, οι περισσότεροι από τους οποίους είχαν τον ρόλο του παρατηρητή αναμένοντας τις πολιτικές, συνταγματικές, νομοθετικές, θεσμικές κ.λπ. αλλαγές. Ωστόσο έγιναν και σοβαρά επενδυτικά συμβόλαια, όπως ήταν οι συμβάσεις για την έρευνα του πετρελαίου στη θάλασσα.

* Διδάκτωρ, Βουλευτής Αλβανικής Βουλής.

Η ανατροπή του κομμουνισμού και η είσοδος της Αλβανίας στο δρόμο της δημοκρατίας, οι συνταγματικές και θεσμικές αλλαγές, μολονότι δεν έχουν ολοκληρωθεί (η Αλβανία και σήμερα είναι χωρίς Σύνταγμα) και η δημιουργία μιας νέας σύγχρονης νομοθεσίας για λειτουργία της ελεύθερης αγοράς, δημιούργησαν προϋποθέσεις για μια έκρηξη ξένων επενδύσεων, με προτίμηση συνεργασίας με τον ιδιωτικό τομέα, στα ακόλουθα χρόνια. Σύμφωνα με τα δεδομένα, στο τέλος του 1994 η αξία των ξένων επενδύσεων έφθασε στα 100 εκατομμύρια δολάρια, από 40 εκατομμύρια δολάρια που ήταν στο τέλος του 1993. Από 680 αλβανικές επιχειρήσεις και εταιρείες που συνεργάστηκαν με ξένους εργολάβους, 70% από αυτές είναι κρατικές. Οι περισσότερες επενδύσεις από τους ξένους έχουν γίνει στην βιομηχανία -30%, στην οικοδόμηση και στις οικοδομικές ύλες -17,6%, στα ποτά και καπνό -12,6%, στην γεωργία -10,4% κ.λ.π. Την πρώτη θέση έχουν οι Ιταλοί εργολάβοι με 50,3%, την δεύτερη οι Έλληνες με 22% και την τρίτη οι Γερμανοί με 7,8%. Μολονότι η Αλβανία συνεχίζει να έχει τους δείκτες των ξένων επενδύσεων πιο χαμηλά από τις πρώην κομμουνιστικές χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, το ποσοστό συμμετοχής των ξένων επενδύσεων σε σύγκριση με τον πληθυσμό έχει αυξηθεί από 13 δολάρια το 1993 σε 90 δολάρια το 1994. Μόνο στο πρώτο τρίμηνο αυτής της χρονιάς οι επενδύσεις των ξένων είναι ίδιες με τις επενδύσεις που έχουν γίνει σε όλο τον χρόνο 1993. Τέτοιοι επενδυτές όπως AGIP, SHEVRON, OXIDENTAL, HAMILTCA, SHELL, NAFTAPLIN, SIEMENS, COCA-COLA, KATO-AROKATIA, ROGNER κ.λ.π. που έχουν μπει στην Αλβανία είναι παραδείγματα που αποδεικνύουν ότι κανένας σοβαρός φόβος δεν υπάρχει για τους ξένους επενδυτές, όταν αυτοί είναι σοβαροί και με καθαρούς σκοπούς. Η Αλβανία είναι ανοιχτή και σίγουρη για όλους. Με νόμο έχουν δοθεί τελωνειακές και φορολογικές χάρες και ευκολίες, ελευθερία στην παραγωγή και διανομή όπως και επαναπατρισμό των κεφαλαίων και κερδών. Περιορισμοί στους τομείς των επενδύσεων δεν υπάρχουν. Ιδιαίτερα ο τομέας του χρωμίου, χαλκού, ενέργειας, τουρισμού, τηλεπικοινωνίας μένουν προσοδοφόροι και σίγουροι τομείς για τους ξένους επενδυτές.

Η μετατροπή των κρατικών επιχειρήσεων σε ανώνυμες εμπορικές εταιρείες από τον μήνα Σεπτέμβριο αυτής της χρονιάς και η μαζική ιδιωτικοποίησή τους, με την μέθοδο των ομολόγων, όπως αλλοδαπούς αποτελούν νέες δυναμικές μεταρρυθμίσεις για είσοδο των ξένων κεφαλαίων στην Αλβανία. Το Αλβανικό Κέντρο για Ανάπτυξη των Ξένων Επενδύσεων συμβουλεύει και βοηθά τους ξένους επενδυτές. Σύμφωνα με τις συνθήκες της Αλβανίας, οι μεσαίες επενδύσεις, ιδιαίτερα οι μικρές, είναι πιο επιτυχημένες. Η έλλειψη μεγάλης κατανάλωσης στη χώρα και ο σκληρός ανταγωνισμός στις εξαγωγές, προβάλλει προπαντός την ανάγκη συνεργασίας με τις εταιρείες των γειτονικών χωρών, όπως είναι η Ιταλία, Ελλάδα κ.λ.π., ιδιαίτερα μεταξύ των συνοριακών περιοχών τους. Φυσικά, ανάμεσα στους ξένους επενδυτές θα υπάρξουν και μερικοί που δεν θα έχουν επιτυχίες. Μα οι αιτίες γι' αυτό πρέπει να είναι εσωτερικές τους, οικονομικές, χρηματοδοτικές, οργανωτικές ή τεχνικές και δεν πρέπει να οφείλονται στις γραφειοκρατικές επιβαρύνσεις του κρατικού διοικητικού μηχανισμού που δεν στηρίζονται στο νόμο, στις ερμηνευτικές διατάξεις και οδηγίες εφαρμογής των νόμων που εκδίδονται από τις αρμόδιες

αρχές, στην διαφθορά των υπαλλήλων ανεξάρτητα από την ιεραρχία που έχουν στην κρατική πυραμίδα, από τις μονόπλευρες αποφάσεις των δικαστηρίων, από την πλημμελή λειτουργία των κρατικών τραπεζών κ.λ.π. Τα παραπάνω φαινόμενα, όπως και η μπερδεμένη κατάσταση στα Βαλκάνια, υπάρχουν και αποτελούν σοβαρό εμπόδιο σ' αυτή τη δύσκολη μεταβατική περίοδο. Διατυπώνω την άποψή μου ότι οι περισσότεροι ξένοι επενδυτές, τόσο σήμερα και ακόμα περισσότερο στο μέλλον, θα επιτύχουν σε όφελος τόσο δικό τους όσο και της Αλβανίας.